

Hydroecia lucens Frr. (korte aanvulling)

De door den heer L e m p k e vermelde exx. van *Hydroecia lucens* F r r. zijn beide ♀ ♀. Het ééne is in den heeten, drogen zomer van 1911 door Dr. H. V e r p l o e g h bij Groenlo op „smeer” gevangen in de maand Augustus; het tweede ex. heeft zich den 29sten Aug. 1930 te Twello door de elektrische vanglamp laten aanlokken, eveneens bij zeer warm weer. Van de vroegere, uitgestrekte bosschen en venen zijn zoowel te Twello als in Groenlo's omgeving gelukkig nog enkele gedeelten bewaard gebleven; hierdoor hoeft de vangst van *lucens* niet te verbazen.

Twello, 1934.

H. COLDEWEY.

Van den rijvormigen cellenbouw bij nesten van graafwespen en graafbijen.

Zooals bekend is, passen vele graafwespen en graafbijen bij den nestaanleg den rijvormigen cellenbouw toe, d.i. zij verdeelen de buisvormige holten, die zij voor den nestbouw kozen of groeven (holle of uitgeholde plantenstengels, boorgaten van keverlarven e.d.) door tusschenschotten van leem, aarde of stoffen van plantaardigen oorsprong in kleine ruimten: de broedcellen. Deze cellen worden achtereenvolgens voorzien van eene hoeveelheid larvevoedsel en van een ei. De zich verpoppende larve baant zich dan later als volwassen insect, met verbreking der tusschenschotten, een weg naar buiten. Hier echter rijst nu eene vraag op. De nestholte eindigt aan de achterzijde blind, de jonge wesp of bij zal zich maar zelden zijwaarts kunnen uitbijten en kan zich in de buisvormige nestholte ook niet omkeeren; het is dus voor haar eene kwestie van „to be or not to be” om na de ontpopping onmiddellijk de goede richting in te slaan, nl. de richting, die naar het open einde van het nest voert. Daartoe moet reeds de larve zich bij de verpopping in zoodanigen stand leggen, dat haar kop naar de nestopening is gekeerd. Wat nu is de prikkel, welke de larve er toe drijft om, onverschillig welke houding men aan het nest geeft, steeds den stand met den kop naar de nestopening gekeerd aan te nemen?

Dezer dagen ontving ik van bevriende zijde een wat laat gedrukt extract van het op het vijfde internationaal congres voor entomologie te Parijs verhandelde, waaruit bleek, dat genoemde vraag aldaar weder ter tafel was gebracht en dat men gemeend had den prikkel te moeten gaan zoeken in de hoeveelheid zuurstof, die wellicht met buitenlucht van den nestingang uit, door de tusschenschotten heen, tot de cellen zou kunnen doordringen. Daar ik mij indertijd met hetzelfde